

Rekenkamer Zaanstad

Onderzoeksprogramma

Rekenkamer Zaanstad

22 december 2016

colofon

Rekenkamer Zaanstad

directeur: dr. J.A. de Ridder

contactpersonen: drs. J.C. Neves Cordeiro RA RC
Marien van Grondelle MSc

Samenvatting

De Rekenkamer Zaanstad (rekenkamer) onderzoekt vanuit een onafhankelijke positie de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het bestuur, het beleid en de beleidsuitvoering. Door onderzoek wil de rekenkamer de controlerende en kaderstellende rol van de gemeenteraad versterken en een bijdrage leveren aan het verbeteren van bestuur, beleid en organisatie. Dit document bevat het onderzoeksprogramma 2017 van Zaanstad.

Opbouw onderzoeksprogramma

Net als vorig jaar worden ook in 2017 verkenningen en een opvolgingsonderzoek uitgevoerd. Bij verkenningen is de onderzoeksrichting nog niet afgebakend. In beperkte tijd wordt zo veel mogelijk informatie verzameld over een bepaald onderwerp. Vrij snel maken we een afweging of uitgebreider onderzoek wenselijk is. Als een verkenning daartoe aanleiding geeft, kunnen we direct een onderzoek uitvoeren en daarover rapporteren aan de gemeenteraad. Het is ook mogelijk dat we geen onderzoek doen of dat een verkenning pas een vervolg krijgt in een toekomstig onderzoeksprogramma. In het programma 2017 is ook een opvolgingsonderzoek opgenomen. In een opvolgingsonderzoek gaat de rekenkamer na op welke wijze de aanbevelingen worden opgevolgd die de rekenkamer in een eerder onderzoek heeft gedaan. Dit gebeurt in de regel circa twee jaar na publicatie van het hoofdonderzoek.

Totstandkoming onderzoeksprogramma

Voor de nieuwe beleidsperiode 2016-2022 speelt het begrip “verantwoorden” een belangrijke rol in het onderzoek van het RMA.¹ Het gaat daarbij om de vraag of de effecten van de besteding van publieke middelen maatschappelijk zichtbaar zijn. Bij de uiteindelijke selectie van onderzoeksonderwerpen heeft de rekenkamer meegewogen of zij relevant zijn voor de vijf thema’s die zij onderscheidt met betrekking tot verantwoorden:

- Verantwoorden bij vrijheid van handelen in de uitvoering;
- Verantwoorden bij samenwerking met andere overheden of organisaties;
- Verantwoorden bij (vrijwillige) inzet burgers om overheidstaken uit te voeren;
- Feitelijk verantwoorden;
- Voor burgers inzichtelijk verantwoorden.

Daarnaast is er een aantal algemene criteria voor rekenkameronderzoek zoals het maatschappelijk en financieel belang van een onderwerp, de risico’s die op een specifiek beleidsterrein worden gelopen en een evenwichtige spreiding over de verschillende beleidsterreinen.

---

¹ Beleidsvisie Rekenkamer Metropool Amsterdam 2016-2022, *Navolgbaar rekenen op de participatiemaatschappij*, 24-10-2016.

Op grond van deze criteria is er een groslijst van onderwerpen opgesteld. Aan deze lijst zijn ook de suggesties van de raadsfracties toegevoegd. De mogelijke onderwerpen zijn ook kort besproken met de leden van de auditcommissie. Op basis van al deze adviezen heeft de rekenkamer het programma voor 2017 opgesteld.

Verkenningen

- Grip op subsidies;
- Beheersing grote projecten.

Onderzoeken

- Nader te bepalen op basis van de uitkomst van de verkenningen.

Opvolgingsonderzoeken

- Bewonersparticipatie.

Overige activiteiten

Naast de verkenningen en het reguliere onderzoek wordt in 2017 capaciteit gereserveerd voor de volgende activiteiten:

- bijdragen aan het publieke debat, door het informeren en adviseren van de gemeenteraad op basis van eerder uitgevoerd onderzoek, verkenningen, lopend onderzoek of monitoractiviteiten als de actualiteit daartoe aanleiding geeft;
- terugblikken op uitgevoerd onderzoek;
- eventuele verzoekonderzoeken;
- ontwikkelen van het onderzoeksprogramma 2018.

Afronding lopende zaken

- Quick scan HVC;
- Grip op (gemeentelijke) samenwerkingsverbanden.

Een overzicht van alle afgeronde onderzoeken en de groslijst, die is opgesteld ter voorbereiding van dit onderzoeksprogramma, is opgenomen in bijlage 1.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
1.1	Uitgangspunten	7
1.2	Leeswijzer	7
2	Aanpak programmering	9
2.1	Beleidsvisie 2016-2022	9
2.2	Soorten onderzoek	9
2.3	Werkwijze opstellen groslijst	10
2.4	Selectiecriteria	10
3	Verkenningen en onderzoek(en)	13
3.1	Lopende zaken	13
3.2	Overzicht verkenningen	14
3.3	Opvolgingsonderzoeken	15
4	Overige activiteiten	17
4.1	Tussentijds informeren en adviseren van de raad	17
4.2	Verzoekonderzoeken	17
4.3	Onderzoeksprogramma 2018	17
	Bijlage 1 - Groslijst van aangedragen onderwerpen voor rekenkameronderzoek in 2017	19

1 Inleiding

1.1 Uitgangspunten

De Rekenkamer Amsterdam is onderdeel van de Rekenkamer Metropool Amsterdam (RMA). De RMA heeft tot taak de rekenkamerfunctie uit te oefenen voor de gemeenten Amsterdam en Zaanstad en is in 2010 door de gemeenteraden van Amsterdam en Zaanstad op basis van de Wet gemeenschappelijke regeling ingesteld.

In 2015 is op basis van een evaluatie besloten de samenwerking voort te zetten. Gelijktijdig is de gemeenschappelijke regeling op onderdelen herzien. Tevens hebben de gemeenteraden daarbij besloten om de jaarlijkse bijdragen aan de RMA voor de periode 2016-20122 te continueren.²

De RMA stelt jaarlijks zelf haar onderzoeksprogramma vast, waarbij zij een onderscheid maakt tussen onderzoeken voor de gemeente Amsterdam en de gemeente Zaanstad. De onderzoeksprogramma's worden ter kennisname verzonden aan de betreffende raden. In dit onderzoeksprogramma gaan we in op de verkenningen en onderzoeken die de rekenkamer in 2017 wil uitvoeren voor de gemeente Zaanstad. De rekenkamer heeft bij haar keuze ook suggesties van de verschillende raadsfracties en de auditcommissie betrokken. Deze suggesties zijn terug te vinden in de bijlage 1 *Groslijst van aangedragen onderwerpen voor rekenkameronderzoek in 2017*.

Het is mogelijk dat de rekenkamer de onderzoeksprogrammering nog wijzigt als de actualiteit daarvoor aanleiding geeft of als de gemeenteraad een verzoek richt aan de rekenkamer om een specifiek onderzoek uit te voeren. Bij een verzoekonderzoek zal de rekenkamer een gemotiveerd besluit nemen of zij het verzoek honoreert en daarbij aangeven welke consequenties dit heeft voor de onderzoeksprogrammering.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de werkwijze van de rekenkamer om onderwerpen te signaleren en te selecteren voor het onderzoeksprogramma. In hoofdstuk 3 worden de in 2017 lopende en geprogrammeerde verkenningen, onderzoeken en opvolgingsonderzoeken toegelicht. In hoofdstuk 4 zetten we de overige activiteiten op een rij. Bijlage 1 bevat de groslijst van aangedragen onderwerpen waaruit de rekenkamer voor 2017 een keuze heeft gemaakt.

---

² Op basis van artikel 12 van de gemeenschappelijke regeling wordt de bijdrage jaarlijks geïndexeerd.

2 Aanpak programmering

2.1 Beleidsvisie 2016-2022

Per 1 juni 2010 is de Rekenkamer Metropool Amsterdam van start gegaan als gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Amsterdam en Zaanstad. De taak van de rekenkamer is vastgelegd in de Gemeentewet. De rekenkamer heeft haar ideeën over haar werkzaamheden neergelegd in een beleidsplan 'Beleidsvisie 2016-2022'. In de vorige beleidsperiode gebruikte de RMA het thema *grip* als rode draad in allerlei projecten. Daarmee was er veel aandacht voor het *borgen* door de gemeenteraad van doeltreffendheid en doelmatigheid. Rekening houdend met de veranderende context³ zal de RMA in de komende periode de aandacht verleggen naar het thema *verantwoorden*. Het gaat daarbij om de vraag of de effecten van de besteding van publieke middelen maatschappelijk zichtbaar zijn. Dat perspectief vraagt om meer aandacht voor daadwerkelijke doeltreffendheid en doelmatigheid en de visie daarop van de burger.

Het zichtbaar maken van de effecten en de inspanningen van de lokale overheid voor de burger is een cruciale opgave in de komende periode. Thema's rond het begrip *verantwoorden* zullen daarom een belangrijke rol spelen in het onderzoek van de RMA. Specifiek brengt de rekenkamer in deze periode de volgende accenten aan in haar werkzaamheden:

- *Verantwoorden bij vrijheid*: ook ruime beleidskaders vragen om een inzichtelijke verantwoording van de besteding van belastinggeld;
- *Verantwoorden bij samenwerking*: geldt dat samen met andere overheden en particuliere organisaties wordt besteed moet ook goed worden verantwoord;
- *Verantwoorden bij inzet burgers*: publieke middelen die burgers in het kader van de participatiemaatschappij besteden, moeten passend worden verantwoord;
- *Feitelijk verantwoorden*: het verhaal over wat er gebeurt bij overheidsinterventies is belangrijk; maar naast *vertellen* blijft ook *tellen* belangrijk: smart-indicatoren zeggen niet alles, maar bieden wel houvast bij het verhaal;
- *Voor de burger verantwoorden*: de verantwoordingen van de overheid moeten ook inzichtelijk zijn voor de geïnteresseerde burger.

2.2 Soorten onderzoek

De rekenkamer onderneemt verschillende onderzoeksactiviteiten. Aan een onderzoek gaat vrijwel altijd een verkenning vooraf. In de verkenning wordt in een korte tijd zoveel mogelijk informatie verzameld over een bepaald beleidsterrein van de gemeente. Het kan zijn dat na een verkenning wordt afgezien van een onderzoek

³ Voor een gedetailleerdere beschrijving van de verander(en)de context zie *Navolgbaar rekenen op de participatie-samenleving. Beleidsvisie Rekenkamer Metropool Amsterdam 2016-2022*, 24 oktober 2016.

of dat het onderzoek wordt uitgesteld. Er kan ook een onderzoek gestart worden vanwege toezeggingen bij een behandeling van rekenkameronderzoek in een commissie of als gevolg van een verzoek van de gemeenteraad of een bestuurscommissie.

Daarnaast onderneemt de rekenkamer nog andere onderzoeksactiviteiten:

- Gevraagd of ongevraagd advies aan de gemeenteraad op basis van uitgevoerd of nog lopend onderzoek;
- Thematische publicaties of bijeenkomsten, met aandacht voor de rode draad in en algemene lessen van onderzoeksprojecten;
- Opvolgingsonderzoeken, waarin wordt nagegaan of aanbevelingen uit eerder onderzoek zijn opgevolgd.

2.3 Werkwijze opstellen groslijst

Om het onderzoeksprogramma op te stellen zijn de hiervoor weergegeven overwegingen het vertrekpunt. In hoofdlijnen is de voorbereiding van de onderzoeksprogrammering als volgt verlopen.

Raadplegen van diverse informatiebronnen

De rekenkamer heeft vanuit meerdere kanten informatie ingewonnen over mogelijke onderzoeksonderwerpen:

- Schriftelijke informatiebronnen over het beleid en bestuur van de stad, zoals het coalitieakkoord, de programmabegroting, de jaarverslagen en de verslagen van raadsvergaderingen en de raadscommissievergaderingen;
- Reacties van raadsfracties over mogelijke onderzoeksonderwerpen;
- Overige bronnen, zoals berichten in de media en door andere organisaties uitgevoerde (rekenkamerkamer-) onderzoeken van belang voor het goed functioneren van de lokale overheid.

Opstellen groslijst

Op basis van al die informatie is een groslijst met mogelijke onderwerpen opgesteld. Deze groslijst is als bijlage (1) bij deze onderzoeksopzet opgenomen.

2.4 Selectiecriteria

Bij de selectie van onderwerpen voor het onderzoeksprogramma zijn voor de rekenkamer twee invalshoeken van belang. Allereerst is meegewogen of onderwerpen relevant zou kunnen zijn vanuit het thema *Verantwoorden* en de gekozen onderzoekslijnen *Subsidies*, *Sociaal Domein* en *Financieel beheer*. Ten tweede moeten de onderwerpen die de rekenkamer kiest, voldoende relevant zijn om door de rekenkamer onderzocht te worden op grond van de taken die ze wettelijk heeft. Een onderzoek richt zich op het functioneren van een bepaalde systematiek en niet op effecten voor een individuele burger of een specifieke organisatie. Een onderwerp is

relevanter naarmate:

- het beleid de burger meer raakt;
- de politiek-bestuurlijke verantwoordelijkheid meer gedeeld wordt met anderen;
- de risico's op ineffectiviteit, ondoelmatigheid en onrechtmatigheid groter zijn;
- er grotere financiële of maatschappelijke belangen mee zijn gemoeid;
- er meer nieuwe informatie met het onderzoek kan worden gegenereerd.

Ruimte voor bewuste willekeur

Het toepassen van relevantiecriteria kan ertoe leiden dat sommige onderdelen van sommige beleidsterreinen altijd onderbelicht blijven. Onderbelicht blijven is ook riskant. Daarom is er net als in de afgelopen periode in het onderzoeksprogramma ruimte voor een afwijkend onderwerp op basis van wat genoemd zou kunnen worden *bewuste willekeur*.

Met in achtneming van deze werkwijze zijn de onderwerpen voor onderzoek geselecteerd. De geselecteerde onderwerpen worden in hoofdstuk 3 toegelicht.

3 Verkenningen en onderzoek(en)

In 2017 heeft de Rekenkamer Zaanstad twee verkenningen en een vervolgonderzoek geprogrammeerd. De mogelijkheid bestaat om vanuit een verkenning een 'volledig' onderzoek te starten. Ook zal de rekenkamer in 2017 werken aan twee (lopende) onderzoeken die in 2016 gestart zijn.

3.1 Lopende zaken

Op dit moment voeren we de volgende onderzoeken uit:

Quick scan HVC

In 2014 heeft de rekenkamer een onderzoek uitgevoerd naar de afvalverbrander HVC. In dit onderzoek concludeert de rekenkamer dat de directe invloed en betrokkenheid in de loop der jaren is gedaald, terwijl de financiële en juridische risico's zijn toegenomen. Daarnaast is de rekenkamer van mening dat de informatievoorziening aan de raad niet voldoende is. De rekenkamer formuleert zes aanbevelingen.

Een volledig opvolgingsonderzoek is voor dit onderzoek nog te vroeg. Gezien de risico's is er samen met andere aandeelhoudende gemeenten gekozen om een tussentijdse quick scan uit te voeren. Met de quick scan willen we in relatief korte tijd inzichtelijk maken welke aanbevelingen zijn overgenomen, op welke wijze aandeelhouders van HVC samen optrekken om de aanbevelingen over te nemen en welke acties HVC heeft opgepakt.

Grip op (gemeentelijke) samenwerkingsverbanden

De gemeente Zaanstad werkt op verschillende manieren samen met andere gemeenten, namelijk via:

1. Publiekrechtelijk verbonden partijen (gemeenschappelijke regelingen) waarbij de gemeente een financieel en publiek belang heeft (bijvoorbeeld het recreatieschap het Twiske en de sociale werkvoorziening Baanstede).
2. Privaatrechtelijk verbonden partijen met bedrijven waar de gemeente een publiek en financieel belang heeft (bijvoorbeeld het Afvalschap IJmond t.b.v. HVC en de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied - RON).
3. Informele samenwerking (bijvoorbeeld de Metropoolregio Amsterdam -MRA).

In 2016 is de rekenkamer een verkenning gestart naar de gemeentelijke samenwerkingsverbanden van Zaanstad. Tijdens de verkenning staat de rekenkamer stil bij de volgende aspecten: inzichtelijkheid samenwerkingen, gemeentelijke visie, mate van invloed en financiële risico's. Begin 2017 zullen we de raad op de hoogte stellen van de vervolgstappen naar aanleiding van de uitgevoerde verkenning.

3.2 Overzicht verkenningen

Bij verkenningen wordt nagegaan of diepgaander onderzoek nuttig is en om - voor een onderzoek die daar mogelijk op volgt - te bepalen welke onderzoeksvraag of focus relevant kan zijn. In verkenningen wordt in een relatief korte tijd informatie verzameld over een bepaald beleidsonderwerp: welke doelen zijn geformuleerd, welke wet- en regelgeving is van toepassing, welke actoren zijn bij het beleid en de uitvoering betrokken en welke risico's spelen er op het betreffende beleidsterrein? Er zijn verschillende soorten verkenningen denkbaar. Soms zal het accent liggen op het bestuderen van literatuur over een beleidsterrein of rapportages van eerder uitgevoerd onderzoek. Een verkenning mondt uit in een intern document op basis waarvan kan worden besloten om al dan niet aansluitend een rekenkameronderzoek uit te voeren. Ook kan de verkenning input leveren voor een toekomstig onderzoeksprogramma. De rekenkamer voert in 2017 verkenningen uit naar de volgende onderwerpen:

Beheersing grote ruimtelijke projecten

De gemeente Zaanstad telt verschillende grote ruimtelijke projecten. Sommige projecten lopen al enkele jaren, zoals Inverdam en het Hembrugterrein. Andere projecten moeten nog starten met de bouw zoals de projecten gerelateerd aan MAAK.Zaanstad en het Cultuurkluster.

Grote ruimtelijk-fysieke projecten kenmerken zich door een lange looptijd (vaak over collegeperiodes heen), maatschappelijke belangen, politieke gevoeligheid, financiële risico's en de noodzakelijke samenwerking tussen verschillende partijen. De ervaring leert ook dat dergelijke projecten overschrijdingen kennen; projecten lopen uit qua budget en tijd.

Tijdens de verkenning zullen we aandacht besteden aan de wijze waarop binnen de gemeente grote projecten tot stand komen en hoe deze projecten worden georganiseerd, gepland en bewaakt en op welke wijze verantwoording wordt afgelegd over deze projecten. Afhankelijk van de resultaten van de verkenning wordt besloten om over te gaan tot een meer gedetailleerd (praktijk)onderzoek, gericht op één of meerdere casussen.

Grip op subsidies

De gemeente Zaanstad verstrekt jaarlijks rond de € 56 miljoen aan subsidies. Dat is meer dan 11% van alle jaarlijkse kosten.⁴ Het inzetten van subsidies is één van de instrumenten (naast inkoop en inhuur, het oprichten van of participeren in een verbonden partij, het garant of borg staan) om maatschappelijke doelstellingen te bereiken. Maar in hoeverre worden de door de gemeente gewenste maatschappelijke effecten of beleidsdoelen bereikt? Op welke wijze wordt dit gemonitord en indien nodig bijgestuurd? Naast deze vragen, die in gaan op de mate van doeltreffendheid, is het ook van belang om na te gaan of de organisatie van de subsidieverstrekking op

---

⁴ Cijfers gebaseerd op de jaarrekening 2015.

doelmatige wijze plaats vindt. Het verstrekken van subsidies brengt namelijk uitvoeringslasten met zich mee voor zowel de subsidieverstrekker (gemeente) als -ontvanger (instelling of particulier).

Tijdens de verkenning zullen we aandacht besteden aan de wijze waarop de subsidieverstrekking in Zaanstad is ingericht en welke juridische kaders de gemeente hiervoor heeft ontwikkeld. Daarnaast zullen wij inzichtelijk maken welke subsidies, in omvang en soort, de afgelopen jaren door de gemeente zijn verstrekt en op welke wijze de gemeente zorgdraagt voor een doeltreffende en doelmatige inzet van het instrument 'subsidies'. Wat is de visie hierbij en hoe zijn de verschillende verantwoordelijkheden verdeeld over bestuur en ambtelijke organisatie?

3.3 Opvolgingsonderzoeken

In een opvolgingsonderzoek gaat de rekenkamer na wat er is gebeurd met de aanbevelingen die de rekenkamer in een eerder onderzoek heeft gedaan. Dit gebeurt in de regel niet eerder dan twee jaar na publicatie van het hoofdonderzoek. De rekenkamer wil in 2017 een opvolgingsonderzoek uitvoeren naar een relatief oud onderzoek: burgerparticipatie.

Burgerparticipatie

In 2010 deed de rekenkamer onderzoek over het beleid voor burgerparticipatie en de belangrijkste vormen van burgerparticipatie in Zaanstad: de wijkoverleggen en de klankbordgroepen. De rekenkamer concludeerde dat de gemeente haar eigen doelen bij burgerparticipatie leek te zijn vergeten. De ambities voor burgerparticipatie werden gedeeltelijk waar gemaakt. Burgerparticipatie droeg vooral bij aan betere informatie voor de gemeente. De gemeente wilde verder met burgerparticipatie het draagvlak voor beleid bij burgers en sociale cohesie in wijken bevorderen. Dit lukte echter niet goed.

Rondom het beleid voor burgerparticipatie is er veel veranderd. In toenemende mate wil de gemeente Zaanse burgers betrekken bij hun beleid. Goede voorbeelden hiervan zijn het project MAAK.Zaanstad en Motie 31: Echter Burgerparticipatie.⁵ Daarnaast zorgt het toenemende gebruik van sociale media en het *Smartphones* voor nieuwe mogelijkheden om burgers te bereiken. Dat maakt burgerparticipatie tot een relevant onderwerp. Vanwege alle veranderingen wordt het wel een bijzonder opvolgingsonderzoek waarbij teruggekeken wordt op de eerdere aanbevelingen vanuit het perspectief van de huidige context. Tevens zal gekeken worden naar de mate waarin de gemeente nieuw en effectief beleid heeft geformuleerd om de burger beter te bereiken.

---

⁵ Gemeente Zaanstad, gemeenteraad, *Motie 31: Echte Burgerparticipatie*, november 2016.

4 Overige activiteiten

Naast onze standaard onderzoekswerkzaamheden zal er in 2017 ook capaciteit gereserveerd worden voor de volgende zaken:

- Bijdragen aan het publieke debat, door het informeren en adviseren van de gemeenteraad op basis van eerder uitgevoerd onderzoek, verkenningen, lopend onderzoek of monitoractiviteiten als de actualiteit daartoe aanleiding geeft;
- Eventuele verzoekonderzoeken;
- Terugblikken op uitgevoerde onderzoeken;
- Ontwikkelen van het onderzoeksprogramma 2018;
- Opvolgingsonderzoeken.

4.1 Tussentijds informeren en adviseren van de raad

Als de actualiteit daartoe aanleiding geeft, kan de rekenkamer op basis van al uitgevoerd of nog lopend onderzoek de gemeenteraad informeren en soms adviseren. Dit kan in de vorm van een korte attendering tot een uitgebreide rekenkamerbrief. Een voorbeeld hiervan is de rekenkamerbrief van 19 juni 2015 over de omzetting recht van erfpacht in vol eigendom die we als aanvulling op ons eerder onderzoek naar Erfpacht van 16 januari 2014 hebben opgestuurd naar de gemeenteraad.

4.2 Verzoekonderzoeken

Naast de onderzoeksonderwerpen die de rekenkamer zelf selecteert, is het ook mogelijk dat de gemeenteraad een verzoek indient tot het uitvoeren van een rekenkameronderzoek. De rekenkamer zal dan schriftelijk gemotiveerd aangeven of ze het onderzoek uitvoert en wat de consequenties zullen zijn voor de onderzoeksprogrammering en de meerkosten. Zo nam de rekenkamer in de vorige raadsperiode 2010-2014 op verzoek van de raad deel aan de begeleidingscommissie Nauerna.

4.3 Onderzoeksprogramma 2018

Voor het jaar 2017 zal de rekenkamer ook weer een onderzoeksprogramma ontwikkelen en opstellen. Hiertoe volgt de rekenkamer onder meer gedurende het jaar de ontwikkelingen op de diverse gemeentelijke beleidsterreinen. Dit gebeurt onder meer door de media, gemeenteraadsvergaderingen en Zaanstad Beraden te volgen. Daarnaast zullen, zoals gebruikelijk, de gemeenteraadsfracties voorafgaand aan het opstellen van het onderzoeksprogramma 2018 in de gelegenheid worden gesteld hun ideeën en suggesties te geven.

Bijlage 1 - Groslijst van aangedragen onderwerpen voor rekenkameronderzoek in 2017

De groslijst is een lijst met (mogelijke) onderzoeksonderwerpen voor het onderzoeksjaar 2017. Deze groslijst is mede gebaseerd op onderwerpen uit eerdere groslijsten en relevante documenten die wij gedurende 2016 hebben bestudeerd (waaronder jaarstukken, programmabegroting en raadsverslagen). Daarnaast hebben wij in de weken 48-50 met vertegenwoordigers van 11 politieke partijen gesproken over mogelijk interessante onderwerpen.

Groslijst

De groslijst is gegroepeerd naar de aandachtsgebieden ruimtelijk-fysiek, sociaal-economisch en bedrijfsvoering.

Bij elk aandachtsgebied wordt eerst een overzicht gegeven van *'eerder onderzoek'*. In dit overzicht zijn alle rekenkameronderzoeken opgenomen die we op de betreffende beleidsterreinen de afgelopen jaren hebben gepubliceerd. Vervolgens worden de thans *'lopende onderzoeken'* vermeld. Dit zijn onderzoeken uit een vorig onderzoeksprogramma die nog niet zijn afgerond.

Daarna treft u de *'groslijst 2017'* aan. Hierin zijn de suggesties opgenomen voor mogelijke rekenkameronderzoeken en verkenningen ten behoeve van het onderzoeksprogramma 2017. In de lijst zijn de suggesties van de medewerkers en de suggesties van de raadsfracties apart vermeld. De weergave van de onderwerpen in de groslijst is willekeurig en zegt niets over de mogelijke voorkeur van de rekenkamer.

Ook vermelden we de nog uit te voeren *'opvolgingsonderzoeken'*. Bij opvolgingsonderzoeken wordt nagegaan in hoeverre de aanbevelingen uit eerder uitgevoerd onderzoek zijn opgevolgd.

Ruimtelijk-fysiek

<p>Eerder onderzoek:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inverdan en Stadhuis (december 2005) • Vervolgonderzoek Inverdan en Stadhuis (februari 2007) • Openbare ruimte in Zaanstad (maart 2008) • Bodemsanering in Zaanstad (mei 2009) • Handhaving openbare ruimte in Zaanstad (maart 2011) • Vervolgonderzoek Openbare ruimte in Zaanstad (maart 2011) • Riolering in Zaanstad (juli 2012) • Advisering begeleidingscommissie Nauerna (gedurende 2013) • Verkenning omzetting recht van erfpacht in vol eigendom (januari 2014) • Aanvulling verkenning recht van erfpacht in vol eigendom (juli 2015) • Opvolgingsonderzoek Riolering in Zaanstad (juni 2016)
<p>Lopend onderzoek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • N.v.t
<p>Groslijst 2015</p>	<p><i>Suggesties van medewerkers van de rekenkamer</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • MAAK.Zaanstad: onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van project MAAK.Zaanstad. • Grondexploitatie: onderzoek naar het grondbeleid en de grondexploitatie. • Funderingsproblematiek: onderzoek naar de ondersteuning die de gemeente biedt bij de aanpak van funderingsproblemen in Zaanstad. • Openbare ruimte: de wijze waarop het beheer en onderhoud van de openbare ruimte wordt uitgevoerd. <p><i>Suggesties vanuit de fracties</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Openbare ruimte: de wijze waarop het beheer en onderhoud van de openbare ruimte wordt uitgevoerd. • Cultuurcluster: onderzoek naar het cultuurbeleid van de gemeente en de toekomstige realisatie en exploitatie van het nieuwe cultuurhuis in het bijzonder. • Klimaatdoelstelling: Onderzoek naar de doelmatigheid en effectiviteit van duurzame investeringen ten behoeve van het klimaatbeleid. • Marketing Zaanstad: onderzoek naar de citymarketing van Zaanstad.
<p>Opvolgingsonderzoek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • N.v.t.

Sociaal-economisch

Eerder onderzoek:	<ul style="list-style-type: none"> • Sociale werkvoorziening in Zaanstad (september 2006) • De WMO in Zaanstad (april 2009) • Vervolgonderzoek sociale werkvoorziening in Zaanstad (februari 2010) • Burgerparticipatie in Zaanstad (december 2010) • Wees scherp op werk (re-integratiebeleid) (september 2011) • Vervolgonderzoek De WMO in Zaanstad (oktober 2013) • Transformatie zorg voor de Jeugd Zaanstad (februari 2015) • Financiële positie Zaanstad (september 2016)
Lopend onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> • N.v.t.
Groslijst 2015	<p><i>Suggesties van medewerkers van de rekenkamer</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dereguleren: op welke terreinen heeft de gemeente voor dereguleren beleid geformuleerd en wordt dit beleid uitgevoerd. • Sociale werkvoorziening: op welke wijze zijn de risico's van het centraliseren en decentraliseren van de sociale werkvoorziening inzichtelijk gemaakt en verholpen? <p><i>Suggesties vanuit de fracties</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Levensloop zorgwijken: onderzoek naar de randvoorwaarden waaronder langer zelfstandig wonen mogelijk is. ⁶ • Reserves gemeente Zaanstad: onderzoek of de gemeente reserves adequaat worden ingesteld en beheerd en of de informatievoorziening daarover aan de gemeenteraad op orde is • Transformatiefonds: Onderzoek naar de beleidskeuze (inclusief informatievoorziening) en functioneren van het transformatiefonds.⁷
Opvolgingsonderzoek	<ul style="list-style-type: none"> • Burgerparticipatie

⁶ Uitvoeringsagenda Wonen 2015-2019

⁷ De aanleiding voor het vormen van het transformatiefonds ligt in de wijzigingen BBV waarbij gemeenten vanaf 2017 verplicht zijn alle activa - inclusief maatschappelijk nut - te activeren.

Bedrijfsvoering

Eerder onderzoek:	<ul style="list-style-type: none"> • Quicksan onderzoek Jaarstukken 2006 (mei 2007) • Gemeentelijke tarieven in Zaanstad (juli 2007) • Quick scan Jaarverslag 2007 gemeente Zaanstad (mei 2008) • Benchmark Jaarverslagen 2007 (w.o. Zaanstad) (juli 2008) • Vervolgonderzoek Tarieven in Zaanstad (april 2009) • Organisatieontwikkeling in Zaanstad (november 2013) • Afwikkeling van niet-fiscale bezwaren (januari 2014) • Zaanstad en HVC (mei 2014)
Lopend onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> • Quick scan HVC • Grip op (gemeentelijke) samenwerkingsverbanden
Groslijst 2015	<p><i>Suggesties van medewerkers van de rekenkamer</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Privacy in de Jeugdzorg: onderzoek naar een verantwoorde informatievoorziening, die zowel de dienstverlening aan de burgers optimaliseert, maar ook voldoende recht doet aan het recht op bescherming van de privacy. • Inhuur van externen: onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het functioneren van de gemeente op het gebied van externe inhuur. • Archief- en dossiervorming: verkrijgen van inzicht in de mate van sturing binnen de gemeentelijke organisatie op de archief- en dossiervorming.
	<p><i>Suggesties vanuit de fracties</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Afdeling juridische zaken: onderzoek naar de afhandeling van bezwaar- en beroepschriften.
Opvolgingsonderzoek	<ul style="list-style-type: none"> • N.v.t.

Weesperstraat 105A
1018 VN Amsterdam
telefoon 020 25 478 08
rekenkamer@zaanstad.nl

gemeente Zaanstad

ZNSTD

